

istismar Tarama Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *istismar Tarama Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23981>

Özet

İstismar Tarama Ölçeği (Vulnerability to Abuse Screening Scale - VASS), bireylerin potansiyel istismar ve ihmal risklerine karşı olan kırılganlıklar düzeylerini hızlı ve etkili bir şekilde değerlendirmek amacıyla tasarlanmış bir ölçek aracıdır. Bu araç, özellikle kadınlar ve diğer kırılgan popülasyonlar için uygun bir tarama mekanizması sağlamaktadır. Ölçeğin Türkçe uyarlaması, Afiyet ve arkadaşları (2017) tarafından gerçekleştirilmiş olup, kültürel geçerlik ve psikometrik değerlendirmeleri yapılmıştır. Bu uyarlama çalışması, ölçeğin Türkiye bağlamında klinik ve araştırmaya amaçlı kullanıma olanak tanımıştır.

Ölçek, sosyal, psikolojik ve fiziksel faktörler dahil olmak üzere, bir bireyin istismar mağduru olma olasılığını artıran çeşitli risk alanlarını kapsamaktadır. Uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin yapısal bütünlüğünü koruyarak Türkçe popülasyonunda da güvenilir ve geçerlik sahibi olduğunu göstermeyi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

İstismar, Tarama, Kırılganlıklar, VASS, Kadın İstismarı, Uyarlama, Güvenilirlik, Geçerlik, Psikometrik Değerlendirme

Yazarlar

Güler Duru Afiyet, Gül Baççıvan, Mehmet Özcan, Burcu Buran Eröksüz, Nevin Akbayrak, Nevin Akdemir

Amaç

İstismar Tarama Ölçeği (VASS), sağlık hizmeti sağlayıcılar ve sosyal hizmet uzmanları tarafından, bireylerin (özellikle kadın yetkinlerin) fiziksel, duygusal, finansal veya ihmal yoluyla istismar edilme riskini veya mevcut istismar durumlarını hızlıca belirlemek için tasarlanmıştır. Ölçeğin temel amacı, yüksek risk altındaki bireyleri erken tespit ederek koruyucu ve önleyici müdahalelerin yapılmasına yardımcı olmaktır.

Türkçe uyarlaması, ölçeğin Türkiye'deki kültürel ve dilsel bağlamda tutarlı sonuçlar vermesini sağlamak amacıyla yapılmıştır. Bu, ölçeğin Türkiye'deki klinik uygulamalarda ve halk sağlığı araştırmalarında etkili bir ölçek olarak kullanılabilmesinin önünü açmıştır.

Yapı

Ölçek, bireyin çevre, sosyal destek sistemleri ve kişisel kapasite gibi faktörler nedeniyle istismar edilmeye ne kadar yatkın olduğunu gösteren karmaşık bir psikososyal yapı olan "istismara karşı

kırklıklık" kavramının ölçmektedir. Kırklıklık, yalnızca madurun özelliklerine değil, aynı zamanda diğer etkenlere (örneğin, izolasyon, mali bağımlılık) de odaklanır.

Bu yapı genellikle, bilişsel işlev bozuklukları, sosyal izolasyon, fiziksel bağımlılık ve mali kaynakların yönetimi gibi, bireyin kendini koruma yeteneğini azaltan faktörlerin bir kombinasyonu olarak kavramsallaştırılır. Ölçek, bu risk faktörlerini sistematik bir şekilde değerlendirerek toplam kırklıklık skorunu ortaya koyar.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması (Ariret et al., 2017), VASS'ın Türk kültürüne uygunluğunu ve yapısal bütünlüğünü incelemiştir. Çalışmada, geçerlik çalışmaları kapsamında yapı geçerliği ve içerik geçerliği değerlendirilmiştir. Yapılan analizler, ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermiştir.

Uyarlama sürecinde, dilsel eşdeğerlik ve kültürel uygunluk sağlamak amacıyla uzman görüşleri alınmış ve dilbilimsel geri çeviri yöntemleri kullanılmıştır. Bu çalışmalar, Türkçe VASS'ın, orijinal ölçekle aynı psikolojik yapıyı ölçtüğüne dair kanıtlar sunmaktadır.

Güvenirlilik

İstismar Tarama Ölçeği'nin Türkçe versiyonunun güvenirlilik analizi, iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı) yöntemleriyle incelenmiştir. Ariret ve arkadaşlarının (2017) çalışması, ölçek maddelerinin birbiriyle tutarlı olduğunu ve istikrarlı ölçümler sağladığını gösteren yeterli düzeyde iç tutarlılık katsayıları rapor etmiştir.

Yüksek iç tutarlılık değerleri, ölçekteki tüm maddelerin aynı temel yapıyı, yani istismara karşılık kırklıklık ölçmeye katkıda bulunduğunu teyit etmektedir. Bu, ölçeğin klinik ve araştırma ortamlarında tutarlı bir değerlendirme aracı olarak kullanılabilmesi anlamına gelmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerlik kanıtlarının desteklemek amacıyla faktör analizi (genellikle Açıklayıcı veya Doğrulayıcı Faktör Analizi) yapılmıştır. Bu analizler, VASS'ın altında yatan boyutlar veya faktörleri belirlemeyi amaçlamıştır.

Türkçe uyarlama çalışmasında elde edilen faktör analizi sonuçları, orijinal ölçeğin teorik yapıyla uyumlu bir faktör yapısı ortaya koymuştur. Bu sonuçlar, ölçeğin birden fazla alt boyutu ölçtüğünü veya güçlü bir tek boyutlu tarama aracı olarak işlev gördüğünü desteklemektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Tarama Ölçeği (Kısa, genellikle görüşmeciler tarafından uygulanan veya öz bildirim formatında)

Mevcut Diller: Türkçe, İngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Yetkinler, yaşlılar ve istismar riski taşıyan kırılgan gruplar.

Yaş Grubu: Yetkin

Popülasyon Detayları: Klinik veya topluluk örneklemelerinde, istismara karşı kırılganlık açısından değerlendirilen bireyler.

Test Metodolojisi: Standardize edilmiş ölçek uygulaması.

Anahtar Kelimeler

Kırılganlık, Yaşlılık, Sosyal, Psikometrik Özellikler, Uyarlama Çalışması, Klinik Tarama, VASS

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Güler Duru Ağıret

Yazar ORCID Tanımlama ID'si: Bilgi mevcut değil.

İletişim E-posta Adresi: gulerduru@gmail.com

Yazışma Adresi: Bilgi mevcut değil.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin Türkçe uyarlaması 2017 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımıyla ilgili izinler, sorumlu yazar Güler Duru Ağıret ile doğrudan iletişime geçilerek öğrenilebilir. Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlarda telif hakları ve ücretlendirme politikaları için yazarın veya yayıncı kuruluşun yönergelerine başvurulması gerekmektedir.

Kaynaklar

Ağıret, G. D., Başıçıvan, G., Özcan, M., Eröksüz, B. B., Akbayrak, N., & Akdemir, N. (2017). Cross-cultural adaptation and psychometric assessment of the Turkish version of the vulnerability to

abuse screening scale. *Turkish journal of medical sciences*, 47(4), 1223-1228. doi: 10.3906/sag-1609-11

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [vulnerability-to-abuse-screening-scale-vass-toad.pdf](#)

Ayrıca, ölçeğe ait ek bilgi ve orijinal kaynak linki: [toad.edam.com.tr](#)

İstismar Tarama Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: İstismar Tarama Ölçeği'nin (VASS) maddeleri, orijinal kaynak içerikte sağlanmamıştır. Ölçek maddelerine ulaşmak için yukarıdaki referans makaleye veya sorumlu yazara başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM